

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Liderlik Davranışları Öz Algı Düzeyinin İncelenmesi

An Investigation of The Self-Perception Levels of Leadership Behaviors of Sports Sciences Faculty Students

*Çetin TAN ¹, Hüseyin Çağdaş BATMAZ ², Oğuzhan ZİREK ³, Mustafa KARADAĞ ⁴

¹ Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ, TÜRKİYE / ctan@firat.edu.tr / 0000-0003-1864-4472

² Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ, TÜRKİYE / hcbatmaz@hotmail.com / 0009-0009-8257-5513

³ Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ, TÜRKİYE / oguzhanzirek@yandex.ru / 0000-0003-2896-6758

⁴ Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ, TÜRKİYE / mkaradag@firat.edu.tr / 0000-0001-5336-800X

* Corresponding author

Özet: Bu araştırma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algı düzeylerinin; bireysel özgüven, motivasyon ve sosyal etkileşim gibi psikolojik faktörler ile eğitim ortamı, akademik personelin tutumu ve öğrencilerin spor etkinliklerine katılımı gibi çevresel değişkenler arasındaki ilişkiler açısından incelenmesi, liderlik gelişim süreçlerinin daha bütüncül biçimde anlaşılmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Araştırmada model olarak nedensel karşılaştırmalı araştırma modeli kullanılmış ve bağımlı değişkenlerin, bağımsız değişkenler üzerindeki etkisi karşılaştırmalı testleri kullanılarak ölçülmüştür. Araştırma da ölçme aracı olarak "Liderlik Öz Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Dört boyuttan oluşan ölçek araştırmanın örneklemi oluşturan Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Veriler SPSS 21.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Değişkenleri oluşturan grup sayısına göre de t testi veya tek yönlü varyans analiziyle test edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları öz algı düzeyleri puan ortalamasının katılımcı, etkili ve kararlı lider boyutlarında yüksek düzeyde olduğu; kendine güvenen lider boyutunda ise orta düzeyde bir puan ortalamasının olduğu görülmüştür. Bu araştırmanın sonuçları, öğrencilerin liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının çeşitli faktörlere göre farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca liderlik eğitiminin daha etkin olabilmesi için yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyine göre özelleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi de önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, liderlik, liderlik davranışları, öz algı.

Abstract: This study aims to examine the self-perceived levels of leadership behaviors among students of the Faculty of Sport Sciences in relation to various variables. In line with this aim, investigating the relationships between students' self-perceptions of leadership behaviors and psychological factors such as individual self-confidence, motivation, and social interaction, as well as environmental variables including the educational environment, attitudes of academic staff, and participation in sports activities, will contribute to a more comprehensive understanding of leadership development processes. The research employed a causal-comparative design, and the effects of dependent variables on independent variables were analyzed using comparative statistical tests. The "Leadership Self-Perception Scale," consisting of four dimensions, was used as the measurement tool and administered to students of Fırat University's Faculty of Sport Sciences. The data were analyzed using the SPSS 21.0 software package, and depending on the number of groups forming the variables, either t-tests or one-way ANOVA analyses were conducted. The findings indicated that students' average self-perception scores for leadership behaviors were high in the dimensions of participative, effective, and determined leadership, while they were moderate in the self-confident leadership dimension. The results also revealed that students' self-perceptions of leadership behaviors varied according to several factors. Furthermore, it was recommended that leadership education programs be developed and customized according to variables such as age, gender, department, and academic year to enhance their effectiveness.

Keywords: Sports, leadership, leadership behaviors, self-perception.

Received: 07.03.2025 / Accepted: 27.10.2025 / Published: 30.10.2025

<https://doi.org/10.22282/tojras.1652319>

Citation: Tan, Ç., Batmaz, H. Ç., Zirek, O., & Karadağ, M. (2025). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları öz algı düzeyinin incelenmesi. The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS), 14 (4), 443-451.

GİRİŞ

Spor, çeşitli yazarların farklı tanımlar sunduğu çok yönlü bir kavramdır. Bu çok yönlülüğün nedeni sporun kapsamının, amaçlarının, içeriğinin, dallarının ve icrasının farklı algılanma ve değerlendirilme biçimlerinde yatmaktadır. Aslında spor, merkezinde kolektif niyetlilik bulunan şeffaf bir sosyal bir tür olarak da adlandırılabilir (Doğu, 2013, s.52; Searle 1995, s.33; Khalidi 2013, s.152). Spor, yalnızca bedensel ve ruhsal sağlığı iyileştirmeyi amaçlayan bir etkinlik değil, aynı zamanda bireyin sosyalleşmesinde, kendisini ifade edebilmesinde, kişiliğinin şekillenmesinde, karakter özelliklerinin geliştirilmesinde, bilgi ve becerilerin aktarılmasında ve toplumsal uyumun sağlanmasında da önemli bir rol oynayabilir (Yetim, 2000, s.64; Wagner, 2006, s.2; Batmaz, vd., 2013, s.66; Hallmann ve Giel, 2018, s.15). Sporla ilgili olan bu unsurlar birbiriyle bağlantılıdır: Spor, kişisel gelişim, sağlığın iyileştirilmesi ve toplumsal uyum için bir araç olarak hizmet eder ve geniş bir dizi sosyal ve psikolojik faydayı kapsayacak şekilde fiziksel aktivitenin ötesine geçen geniş ve dinamik bir süreci yansıtabilir.

Dünya her zaman bir değişim ve dönüşüm içerisinde olmuştur, ancak geçmişte yaşanan değişimler ile bugün yaşananlar arasındaki en çarpıcı fark, yaşanan değişimlerin hızı ve boyutudur (Kupiek, 2021, s.171). İnsanoğlu bu hızlı değişime uyum sağlayabilmek için kendisini sürekli geliştirmek zorunda kalmıştır (Tortumlu, 2023, s.535). Birçok disiplinde olduğu gibi değişimin etki ettiği en önemli noktalardan biri de sporda liderlik boyutu olmuştur. Sporda

liderlik, beşerî bilimlerin belki de en önemli konulardan biri olmuş, aynı zamanda en az anlaşılan ve en çok tartışılan bir alan haline gelmiştir (Rickards ve Clark, 2006, s.184; Yukl ve Van Fleet, 1992, s.154). Dünya hızlı ve büyük ölçekli değişimler yaşarken diğer disiplinler gibi spor yöneticiliği alanı da bu dönüşümlerden etkilenmiştir. Değişimin hızlanması, spor liderlerinin teknolojik ilerlemeler, küreselleşme ve değişen toplumsal beklentilere uyum sağlaması ve bu anlamda yenilik yapma yönündeki taleplerinin artması sporda liderlik algısını daha da önemli kılmıştır.

Liderlik davranışları, liderlerin izleyicileri ya da yönlendirdikleri grup üyeleriyle olan etkileşimlerinde sergiledikleri tutumlar doğrultusunda tanımlanır. Bir liderin sergilediği davranış biçimleri, çalışanların örgütün hedeflerine ulaşmak için gösterdikleri çaba ve örgütsel yapıda yer alma isteklilikleriyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, liderin davranışlarının, örgütsel bağlılık ve motivasyon üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir (Taş ve Önder, 2010, s.18; Tengilimoğlu, 2005, s.26). Diğer liderlerde olduğu gibi spor liderlerinde de belli vasıfların bulunması gereklidir. Bu vasıflar içerisinde insana değer verme, iletişimi güçlü tutma, eğitime önem verme, ilkeli, kararlı ve erdemli olma, hukuka saygı duyma, katılımcı bir ruha sahip olma ve kendine güvenen bir lider profili çizme gösterilebilir (Özbek ve Kızılyallı, 2017, s.4115; Gürsoy, 2005, s.24; Gordon, 1998, s.39; Bolat ve Seymen, 2003, s.5; Luthans ve Youssef, 2007, s.321). Liderlik davranışları, liderin çevresel koşullara göre liderlik tarzını esnek bir

şekilde uyarılama, vizyon oluşturma ve etik davranma yeteneği ile doğrudan ilişkilidir. Bu beceriler geleneksel yönetim anlayışlarının ötesine geçer ve liderin duygusal dayanıklılığını geliştirmesini gerektirir. Spor liderliğinin geleceği, yalnızca değişimi etkili bir şekilde yönetme becerisine sahip olmakla kalmayıp, aynı zamanda sürekli gelişen bir endüstrinin karmaşıklıklarını yönetebilecek öngörü ve esnekliğe sahip bireylerin yetişmesiyle mümkün olabilecektir. O nedenle liderlik davranışlarının spor meslek edinecek bireylerde tespit edilmesi spor yöneticiliği adına önemli bir kazanım olacaktır.

Her birey, kendisini rahatsız eden durum ve ortamlardan kaçınırken, tatmin ve huzur sağlayan ortamları ise arama eğiliminde olmuştur (Soyer vd., 2010, s.227). Bu da öz algının bir gereği şeklinde kendini göstermiştir. Öz algı spor psikolojisi alanındaki en yaygın araştırma konularından biri olmuş ve bu durum yıllardan beri de süregelmiştir (Sonstroem, 1984, s.123). Ayrıca öz algı insanın kendisiyle ilgili düşündüğü her şey, zorluklarla başa çıkma yolundaki içsel bir inanç sistemi olmuştur (Sheida, 2012, s.2010) ve bu anlamda insan öz algıyı bilinç merkezindeki en temel kavram olarak konumlandırmıştır (Kansu ve Sayar, 2018, s.87). Benlik algısı, bireylerin yeteneklerini nasıl algıladıklarını ve spor da dahil olmak üzere yaşamın çeşitli alanlarındaki zorlukları nasıl yönettiklerini belirlemede çok önemli bir rol oynar. Araştırmalar sürekli olarak benlik kavramının bir spor liderinin motivasyonunu ve yönetme becerisini etkileyebildiğini göstermiştir. Güçlü, olumlu bir öz imaj, bireylerin aksiliklerin üstesinden gelmesine ve sınırlarını zorlamasına olanak tanırken, olumsuz öz algı, kendinden şüphe duymaya ve performansın düşmesine neden olabilir. Dahası, insanların kendilerine bakış açıları duygusal ve psikolojik sağlıklarını etkileyerek hayatın zorluklarına genel yaklaşımlarını etkileyebilir. Bu, özellikle spor gibi yüksek stresli ortamlarda sağlıklı bir kişisel algı geliştirmenin önemini vurgulayabilir.

Bu araştırma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Sporda liderlik beden

eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, rekreasyon ve antrenörlük mesleğini doğrudan etkileyen önemli bir unsurdur. Katılımcı, kendine güvenen, ilkeli ve kararlı duruş sergileyen liderler meslek hayatlarında başarılı bir hayat sürebilme imkânını bulabilirler. Bu nedenle spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin liderlik davranışları algı düzeylerinin incelenmesi özellikle gelecekte Türk sporunun yönetilmesi açısından önemli sonuçlar ortaya koyabilir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Araştırma nedensel-karşılaştırmalı araştırma modeline dayanmaktadır. Nedensel karşılaştırmalı araştırmalarda araştırmacılar, belirli bir değişkene göre birey grupları arasındaki farklılıkların nedenlerini veya etkilerini belirlemeyi amaçlar (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012, s.366). Bu çerçevede değişkenleri ölçme aşamasında araştırmacıların herhangi bir müdahalesi olmadan araştırmanın modeline uygun bir şekilde analiz edilmesi sağlanmıştır.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmada spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Evren ve Örneklemi: Belirli bir evrenden, bilimsel çalışmalarda kullanılmak üzere o evrenin özelliklerini ortaya koyacak yapıda bir alt kümenin seçilmesi sürecine örnekleme denir (Kaptan, 1998, s. 118). Örneklem de, evreni temsilen birtakım tekniklerle evren elemanlarından seçilen ve bu unsurlar üzerinde inceleme yapılan gruptur. Örnekleme ise, bilimsel bir süreç olup bir çalışmada evreni temsil edecek kişilerin belirlenmesidir (Maxwell, 1996, s. 335). Bu bağlamda araştırmanın evrenini spor bilimleri fakültelerinde lisans eğitimi alan öğrenciler; örneklemini ise Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde lisans eğitimi alan 339'u erkek ve 270'i kadın olan öğrenciler oluşturmuştur. Ölçek doğrudan Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'ndeki 669 öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

Tablo 1. Sosyo demografik değişkenler

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Erkek	399	59,6
	Kadın	270	40,4
Yaş	18 – 23	528	78,9
	24 - 29	108	16,1
	30 ve Üzeri	33	4,9
Lisans Eğitimi Alınan Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	150	12,1
	Antrenörlük	186	21,1
	Spor Yöneticiliği	177	30,0
	Rekreasyon	156	36,8
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	81	24,4
	2. Sınıf	141	27,8
	3. Sınıf	201	26,5
	4. Sınıf	246	23,3
Lisanslı Olduğu Spor Türü	Bireysel Sporlar	225	33,6
	Takım Sporları	267	39,9
	Spor Branşı Yok	177	26,5
	Toplam	669	100

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, “Liderlik Öz Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan ölçek, Özbek ve Kızılyalı (2017) tarafından geliştirilmiştir. Lisans öğrencilerinin liderlik davranışlarına yönelik öz algılarını ölçmeyi amaçlayan ve iki faktörlü bir yapıda olan bu ölçekte 5’li likert kullanılmıştır. Ölçek 21 maddeden oluşmuş ve ölçeği geliştirenler tarafından yapılan

güvenirlilik analizinde de iç tutarlılık kat sayısı .927 bulunmuştur. Ölçek dört boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyut katılımcı lider (1,2,3,4,5,6), ikinci boyut kendine güvenen lider (7,8,9,10), üçüncü boyut ilkeli lider (11,12,13,14,15,16) ve dördüncü boyutta kararlı lider (17,18,19,20,21) boyutudur (Özbek ve Kızılyalı, 2017, ss. 4115-4116).

Tablo 2. Güvenirlilik istatistikleri

Ölçekler	Standartlaştırılmış Cronbach's Alpha (<i>a</i>)	Soru Sayısı (N)
Katılımcı Lider	.889	6
Kendine Güvenen Lider	.720	4
İlkeli Lider	.834	6
Kararlı Lider	.844	5

Tablo 2’de öğrencilerin liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerini belirleme ölçeğinin alt boyutlarını oluşturan maddelerin güvenirlilik katsayıları gösterilmektedir. Tablodaki sonuçlar ölçekteki maddelerin birbiriyle yüksek oranda ilişkili olduğu ve aynı temel yapıyı ölçtüğü şeklinde yorumlanabilir. Özetle ölçeğin oldukça iyi bir güvenirliliğe sahip olduğu ve amaçlanan yapının ölçülmesi için de uygun bir araç olduğunu söylenebilir.

Verilerin Toplaması: Araştırmanın ölçeği, katılımcıların zaman açısından uygun olduğu bir zaman dilimi dikkate alınarak sınıf ortamında uygulanmıştır. Ölçeğin uygulanmasından önce öğrencilere ölçek formu ve ölçeğin maddeleri hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca ölçek maddeleri hakkında sorusu olan katılımcılara uygun bir şekilde cevaplar da verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerden dönüşü sağlanan ölçeklerin incelenmesi sonucu tüm ölçeklerin usulüne uygun olarak cevaplandırıldığı görülmüş ve 399’u erkek, 270’i bayan olmak üzere toplam 669 ölçek formu değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 3. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerini belirleme ölçeğine ilişkin ortalama puanlar, standart sapma, basıklık ve çarpıklık değerleri

Ölçekler	n	$\bar{X}$	sd	Çarpıklık	Basıklık
Katılımcı Lider	6	3.56	1.017	-.719	1.245
Kendine Güvenen Lider	4	3.36	.771	-.500	.698
İlkeli Lider	6	3.78	.850	-1.042	1.200
Kararlı Lider	5	3.64	.821	-.780	1.188

Tablo 3’te sunulan çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında verilerin homojen bir dağılım gösterdiği ifade edilebilir. Tabachnick ve Fidell (2013) ± 1.5 aralığındaki değerlerin normal dağılımı gösterdiğini vurgularken, George ve Mallery (2010) ise $\pm 2,0$ aralığının normal dağılıma işaret etmek için kabul edilebilir olduğunu öne sürmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013, s.191; George ve Mallery, 2014, s.122). Ayrıca tabloda "Spor Bilimleri Fakültesi

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulgularına yönelik elde edilen veriler tablo halinde sunulmuş ve araştırmanın değişkenlerini oluşturan kişisel bilgiler ve ölçek maddeleri

Verilerin Çözümlemesi: Verilerin tek değişkenli normallik varsayımının geçerliliği, analizlerden önce incelenmiş ve (Tablo 3)’te verilmiştir. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin ± 1.5 aralığında olması, verilerin normalliği sağladığını göstermektedir. Ardından, betimleyici istatistikler hesaplanmış; ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları, ortalama ve standart sapma değerleri ile değişkenler arasındaki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013, s.191). Ölçeklerin ortalama puan değerlendirmeleri, $n-1/n$ (4/5) formülü ile hesaplanmış ve sınıflandırma; 1.00-1.80= Kesinlikle Katılmıyorum, 1.81-2.60 = Katılmıyorum, 2.61-3.40 = Orta Düzeyde Katılıyorum, 3.41-4.20 = Katılıyorum ve 4.21-5.00 = Tamamen Katılıyorum şeklinde yapılmıştır. Korelasyon değerleri yorumlanırken, katsayının mutlak değeri esas alınarak, .71-1.00 arası yüksek; .31-.70 arası orta; .00-.30 arası da düşük düzeyde ilişki olarak değerlendirilmiştir (Büyükoztürk, 2010, s.276).

Öğrencilerinin Liderlik Davranış Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Öz Algı Ölçeği'nin aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri de verilmektedir. Ölçeğin beşli Likert formatı kullandığı göz önüne alındığında ortalama değerlerin ölçeğin orta noktasına yakın olması, katılımcılar arasında orta düzeyde bir benlik algısının göstergesi olarak yorumlanabilir.

çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılarak araştırmanın amacına yönelik testler uygulanmıştır.

Tablo 4. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin “cinsiyet” değişkenine göre liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerinin t testi ile karşılaştırılması

Ölçekler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	sd	t	df	p
Katılımcı Lider	Erkek	399	3.64	.778	3.341	667	.001*
	Kadın	270	3.44	.696			
Kendine Güvenen Lider	Erkek	399	3.40	.827	1.670	667	.095
	Kadın	270	3.30	.677			
İlkeli Lider	Erkek	399	3.87	.881	3.084	667	.002*
	Kadın	270	3.66	.788			
Kararlı Lider	Erkek	399	3.71	.849	2.775	667	.005*
	Kadın	270	3.53	.767			

* p < 0 .05

Tablo 4'te cinsiyet değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları öz algı düzeylerinin bağımsız gruplar t testi yapılarak karşılaştırılması verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, katılımcı lider ($t_{667}=3.341$; $p<0,05$), ilkeli lider ($t_{667}=3.084$; $p<0,05$) ve kararlı lider ($t_{667}=2.775$; $p<0,05$) boyutlarında, erkek ve kadın öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu durum erkek öğrencilerin tüm

boyutlarda aritmetik ortalama olarak, kız öğrencilere göre daha yüksek oranda öz algı düzeyine sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olması, bu bağlamda öğrencilerin öz algılarında cinsiyetin rol oynayabileceğini gösterebilir. Kendine güvenen lider ($t_{667}=1.670$; $p>0,05$) boyutunda ise öz algıya yönelik anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 5. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin “yaş” değişkenine göre liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analizi

Ölçekler	Yaş	n	$\bar{X}$	sd	df	F	p	Tukey HSD
Katılımcı Lider	(a) 18-23	528	3.56	.725	2	.467	.627	
	(b) 24-29	108	3.52	.861	666			
	(c) 30 ve Üzeri	33	3.66	.806	668			
Kendine Güvenen Lider	(a) 18-23	528	3.40	.738	2	3.052	.048	
	(b) 24-29	108	3.20	.859	666			
	(c) 30 ve Üzeri	33	3.40	.926	668			
İlkeli Lider	(a) 18-23	528	3.78	.824	2	.925	.397	
	(b) 24-29	108	3.75	.934	666			
	(c) 30 ve Üzeri	33	3.97	.977	668			
Kararlı Lider	(a) 18-23	528	3.67	.790	2	5.142	.005*	b-a b-c
	(b) 24-29	108	3.42	.930	666			
	(c) 30 ve Üzeri	33	3.81	.823	668			

* $p < 0.05$

Tablo 5'te yaş değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analiz karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre kararlı lider ($t_{666}=5.142$; $p<0,05$) boyutunda, üç yaş grubundaki öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın 24-

29 yaş aralığında olan öğrencilerden kaynaklandığı görülmektedir. Katılımcı lider ($t_{666}=4.67$; $p>0,05$), kendine güvenen lider ($t_{666}=3.052$; $p>0,05$) ve ilkeli lider ($t_{666}=0.925$; $p>0,05$) boyutlarında öz algıya yönelik anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 6. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin “lisans eğitimi alınan bölüm” değişkenine göre liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analizi

Ölçekler	Lisans Eğitimi Alınan Bölüm	n	$\bar{X}$	sd	df	F	p	Tukey HSD
Katılımcı Lider	(a) Beden Eğitimi ve Spor	81	3.58	.477	3	4.153	.005*	c-d
	(b) Antrenörlük	141	3.60	.743	665			
	(c) Spor Yöneticiliği	201	3.67	.635	668			
	(d) Rekreasyon	246	3.43	.890	668			
Kendine Güvenen Lider	(a) Beden Eğitimi ve Spor	81	3.42	.542	3	1.278	.281	
	(b) Antrenörlük	141	3.40	.866	665			
	(c) Spor Yöneticiliği	201	3.41	.688	668			
	(d) Rekreasyon	246	3.29	.838	668			
İlkeli Lider	(a) Beden Eğitimi ve Spor	81	4.18	.550	3	13.727	.000*	a-b a-c a-d
	(b) Antrenörlük	141	3.84	.917	665			
	(c) Spor Yöneticiliği	201	3.87	.682	668			
	(d) Rekreasyon	246	3.55	.947	668			
Kararlı Lider	(a) Beden Eğitimi ve Spor	81	3.76	.545	3	2.115	.097	
	(b) Antrenörlük	141	3.66	.812	665			
	(c) Spor Yöneticiliği	201	3.69	.787	668			
	(d) Rekreasyon	246	3.54	.917	668			

* $p < 0.05$

Tablo 6'da öğrencilerin lisans eğitimi aldığı bölüm değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları göre öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analiz karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, katılımcı lider ($t_{665}=4.153$; $p<0,05$) ve ilkeli lider ($t_{665}=13.727$; $p<0,05$) boyutlarında, lisans eğitimi alınan bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Spor yöneticiliği bölümünü okuyan öğrencilerin, katılımcı liderlik algısının, rekreasyon bölümünü okuyan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksek

olduğu; aynı zamanda bu boyutta, diğer bölümler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir. İlkeli liderlik öz algısında ise beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünü okuyan öğrencilerin diğer üç bölümü okuyan öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek bir algıya sahip oldukları ve bu anlamda daha prensipli bir yaklaşım sergiledikleri düşünülebilir. Kendine güvenen lider ($t_{665}=1.696$; $p>0,05$) ve kararlı lider ($t_{665}=8.178$; $p>0,05$) boyutlarında öz algıya yönelik anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 7. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin “lisans sınıf düzeyi” değişkenine göre liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analizi

Ölçekler	Lisans Sınıf Düzeyi	n	$\bar{X}$	sd	df	F	p	Tukey HSD
Katılımcı Lider	(a) 1. Sınıf	150	3.74	.470	3	4.297	.005*	a-c a-d
	(b) 2. Sınıf	186	3.55	.779	665			
	(c) 3. Sınıf	177	3.51	.714	668			
	(d) 4. Sınıf	156	3.45	.934				
Kendine Güvenen Lider	(a) 1. Sınıf	150	3.35	.742	3	1.696	.167	
	(b) 2. Sınıf	186	3.43	.648	665			
	(c) 3. Sınıf	177	3.40	.738	668			
	(d) 4. Sınıf	156	3.25	.946				
İlkeli Lider	(a) 1. Sınıf	150	4.11	.514	3	13.731	.000*	a-b a-c a-d
	(b) 2. Sınıf	186	3.78	.823	665			
	(c) 3. Sınıf	177	3.76	.816	668			
	(d) 4. Sınıf	156	3.50	1.057				
Kararlı Lider	(a) 1. Sınıf	150	3.84	.639	3	8.178	.000*	d-a d-b d-c
	(b) 2. Sınıf	186	3.69	.722	665			
	(c) 3. Sınıf	177	3.67	.825	668			
	(d) 4. Sınıf	156	3.39	1.007				

*p < 0.05

Tablo 7’de lisans sınıf düzeyi değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analiz karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, katılımcı lider ($df_{665}= 4.297$; $p<0.05$), ilkeli lider ($df_{665}= 13.727$; $p<0.05$) ve kararlı lider ($df_{665}= 8.178$; $p<0.05$) boyutlarında lisans sınıf düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Birinci sınıfı okuyan öğrencilerin, katılımcı liderlik algısının, üçüncü ve dördüncü sınıflardaki öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek olduğu; aynı zamanda bu boyutta, ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin diğer öğrenci gruplarıyla aralarında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir. İlkeli liderlik öz algısında ise birinci sınıfta okuyan öğrencilerin, diğer üç sınıf düzeyindeki

öğrencilere göre ilkeli liderlik öz algısının anlamlı derecede daha yüksek olduğu ve bu durum birinci sınıf öğrencilerinin etik ve ilkeli liderlik davranışlarına daha fazla önem verdiğini ve bu konuda daha duyarlı olduklarını gösterebilir. Kararlı liderlik öz algısında da sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Dördüncü sınıf öğrencilerinin kararlı liderlik algısının, birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede daha düşük olduğu görülmüştür. Bu durum dördüncü sınıf öğrencilerinin, daha kararlı liderlik özelliklerine sahip olma algısının sınıf düzeyindeki diğer gruplara göre daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Kendine güvenen lider ($df_{665}= 1.696$; $p>0.05$) boyutunda ise öz algıya yönelik anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 8. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin “spor branş türü” değişkenine göre liderlik davranışlarına yönelik öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analizi

Ölçekler	Spor Branşı Türü	n	$\bar{X}$	sd	df	F	p	Tukey HSD
Katılımcı Lider	(a) Bireysel Sporlar	225	3.52	.817	2	2.236	.080	
	(b) Takım Sporları	267	3.52	.766	666			
	(c) Herhangi Bir Branşı Yok	177	3.67	.626	668			
Kendine Güvenen Lider	(a) Bireysel Sporlar	225	3.48	.813	2	4.488	.012*	a-b a-c
	(b) Takım Sporları	267	3.27	.767	666			
	(c) Herhangi Bir Branşı Yok	177	3.36	.705	668			
İlkeli Lider	(a) Bireysel Sporlar	225	3.77	.868	2	4.031	.098	
	(b) Takım Sporları	267	3.70	.889	666			
	(c) Herhangi Bir Branşı Yok	177	3.93	.748	668			
Kararlı Lider	(a) Bireysel Sporlar	225	3.63	.840	2	.117	.889	
	(b) Takım Sporları	267	3.63	.872	666			
	(c) Herhangi Bir Branşı Yok	177	3.66	.713	668			

*p < 0.05

Tablo 8’de spor branş türü değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları öz algı düzeylerinin tek yönlü varyans analiz karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, kendine güvenen lider ($df_{666}= 4.488$; $p<0.05$) boyutunda spor branşı türüne göre anlamlı bir fark görülmüştür. Bu fark bireysel spor yapan öğrencilerin kendine güvenen liderlik algısının, takım sporları ve herhangi bir spor branşı olmayan öğrencilerden

anlamlı derecede daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Bu durum, bireysel sporlarla uğraşan öğrencilerin kendine güvenen liderlik algısının, diğer gruplara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcı lider ($df_{665}= 2.236$; $p>0.05$), ilkeli lider ($df_{666}= 4.031$; $p>0.05$), ve kararlı lider ($df_{666}= .117$; $p>0.05$) boyutlarında ise öz algıya yönelik anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde lisans eğitimi alan öğrencilerin liderlik davranışlarına ilişkin öz algı düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın bulguları, öğrencilerin liderlik davranışları öz algı düzeylerinin katılımcı lider, etkili lider ve kararlı lider boyutunda yüksek düzeyde olduğu ancak kendine güvenen lider boyutunda ise orta düzeyde bir katılımın olduğunu göstermiştir. Özellikle spor bilimleri fakültesi öğrencileri ve genç sporcuların liderlik davranışı ve öz algı düzeylerinin incelenmesine yönelik yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde benzer sonuçlara varılmıştır (Gökbaraz vd., 2021, s.82; Atar ve Özbek, 2009, s.53,54; Gülşen ve Yıldız, 2022, s.234) Bu durum, öğrencilerin liderlik davranışlarını algılama ve uygulamalarının genel olarak aynı düzeyde olduğunu göstermektedir.

Cinsiyet değişkeni incelendiğinde erkek ve kadın öğrenciler arasında liderlik algıları açısından belirgin farklar olduğu görülmektedir. Erkek öğrenciler, katılımcı liderlik, ilkeli liderlik ve kararlı liderlik gibi davranışlarda kadın öğrencilere kıyasla daha yüksek bir algıya sahipken, kendine güvenen liderlik algısında ise cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu bulgular, cinsiyetin bazı liderlik davranışlarına yönelik algılarda farklılık yaratabileceğini, ancak bazı liderlik özelliklerinin (örneğin, kendine güvenen liderlik) cinsiyetten bağımsız olarak benzer düzeylerde algılandığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda yapılan başka araştırmalarda dünya genelinde kadınların spor liderliğine yönelik profesyonel gelişimlerinin sağlanması noktasında eksikliklerin olduğu bilinen bir durumdur (Nanayakkara, 2012, s.1895; James vd., 2024, s.4;) Kadınların spora katılımı, kadının o toplumdaki yerinin bir yansıması olarak görülürken, kültürler arası işbirliği ve profesyonel öğrenme toplulukları (PLC) aracılığıyla kadınların spor liderliğine katılımını artırmayı hedefleyen projelerin yaygınlaştırılması da bu boşlukları kapatmanın bir yolu olarak görülmüştür (Pape, 2020, s.103; Sterrett vd., 2020, s.8). Ayrıca yapılan benzer bir araştırma da ise bu araştırmada elde edilen istatistiksel sonuçların aksine kadınların, erkeklere göre kararlı lider olma özelliğini yansıtan davranışları göstermeleri noktasındaki puan ortalamalarının daha yüksek ve bu anlamda aralarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür (Gülşen ve Yıldız, 2022, s.240).

Öğrencilerin yaş değişkenine göre öz algı düzeyleri incelendiğinde 30 yaş ve üzerinde olan öğrencilerin diğer yaş grubunda yer alan öğrencilere kıyasla kararlı lider olma özelliğini yansıtan davranışları gösterme düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak; katılımcı, kendine güvenen ve ilkeli lider olma özelliğini gösteren davranışları algılama düzeylerinin benzer oranda olduğu da tespit edilmiştir. Benzer şekilde yapılan bir başka araştırmada ise spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik algı düzeylerini ölçen maddeleri algılama düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Aynı araştırmada elde edilen sonuçların puan ortalamasının 18-23 yaş aralığında olan öğrencilerde yüksek olduğu görülmüştür (Akyüz ve Karavelioğlu, 2022, s.238).

Lisans eğitiminin alındığı bölümlere göre öğrencilerin öz algı düzeylerine bakıldığında bölümler arasında bazı farklılıklar olduğu görülmektedir. Özellikle beden eğitimi ve spor bölümü ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, liderlik davranışlarını benimseme ortalamalarının diğer bölümlerden daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu anlamda, anlamsal açıdan farklılık gösteren sonuçlara bakıldığında katılımcı ve ilkeli lider boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu durum, liderlik becerilerinin eğitim süreci ve bölüm farklılıklarına göre çeşitlenebileceğini de gösteren önemli bir bulgu olarak değerlendirilmektedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik düzeylerini ölçen benzer bir çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük, rekreasyon ve spor yöneticiliği bölümü öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmüştür (Çetin ve Bozyiğit, 2019, s.83).

Alınan lisans eğitiminin sınıf düzeyine bakıldığında 1. sınıf öğrencilerinin, katılımcı ve ilkeli liderlik açısından daha yüksek algıya sahip oldukları ve 4. sınıf öğrencilerinin kararlı liderlik boyutunda daha düşük bir öz algıya sahip olduğu söylenebilir. Kendine güvenen liderlik boyutunda ise sınıf düzeyine göre bir farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgular, öğrencilerin liderlik özelliklerine yönelik öz algılarının eğitim sürecindeki farklı evrelerle değişebileceğini göstermektedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik tarzlarını algılamaya yönelik olarak yapılan benzer bir çalışmada sınıf düzeyi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılıkların olmadığı görülmüştür. (Sarıkol ve Ustaoglu Hoşver, 2023, s.25; Özen ve Eroğlu, 2022, s.5).

Uğraştığı spor branşı türü bireysel sporlar olan öğrencilerin kendine güvenen liderlik algısı, takım sporları ve herhangi bir branşı olmayan öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde çıkarken, katılımcı, kararlı ve ilkeli liderlik algılarında ise branş türü fark etmeksizin her hangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir. Ancak kendine güvenen liderlik algısındaki fark, bireysel sporlarla uğraşan öğrencilerin bu liderlik davranışına yönelik daha yüksek bir öz algıya sahip olduğunu düşündürmektedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarını inceleyen araştırmalarda aktif spor yapan öğrencilerin algı ortalama puanını aktif spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek puana sahip oldukları belirlenmiştir (Gülşen ve Yıldız, 2022, s.236).

Bu araştırmanın sonuçları, Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının çeşitli faktörlere göre farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin liderlik davranışlarına yönelik algıları, katılımcı, etkili ve kararlı liderlik boyutlarında yüksek seviyelerde iken, kendine güvenen liderlik boyutunda orta düzeyde kalmaktadır. Ayrıca, cinsiyet, yaş, bölüm ve sınıf düzeyi gibi değişkenlerin, öğrencilerin liderlik özelliklerine yönelik algılarını şekillendirdiği de söylenebilir. Cinsiyet açısından erkek öğrencilerin katılımcı, ilkeli ve kararlı liderlik gibi özelliklerde daha yüksek algılar sergilediği ancak kendine güvenen liderlik algısında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Yaş değişkeni incelendiğinde ise 30 yaş ve üzeri öğrencilerin kararlı liderlik davranışlarını daha yüksek seviyede gösterdiği gözlemlenmiştir. Bölüm farklılıkları da öğrencilerin liderlik davranışlarına yönelik algılarında

çeşitlenmelere neden olmuştur. Özellikle beden eğitimi ve spor bölümü ile spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin liderlik özelliklerini daha fazla benimsediği bulunmuştur. Son olarak, sınıf düzeyine bağlı olarak, öğrencilerin katılımcı ve ilkeli liderlik algılarının eğitim sürecinde değişiklik gösterdiği, ancak kendine güvenen liderlik gibi bazı özelliklerin sabit kaldığı anlaşılmaktadır.

Bu bulgular ışığında, liderlik eğitiminin daha etkin olabilmesi için yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyine göre özelleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, kadınların spor liderliğine yönelik eğitimlerinin artırılması ve bu alandaki eşitsizliklerin giderilmesi için daha fazla araştırma yapılması gerektiği söylenebilir. Bu çalışma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algı düzeylerini inceleyerek özellikle spor literatürüne önemli bir katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Spor yöneticilerine ve spor bilimleri fakültesinde görev yapan akademisyenlere, öğrencilerde liderlik algısı ve farkındalığının oluşturulabilmesi için oluşturulacak stratejilere ve bu anlamda yapılacak rehberlik çalışmalarına ışık tutması beklenmektedir.

Sonuç

Bu bulgular ışığında, liderlik eğitiminin daha etkin olabilmesi için yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyine göre özelleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, kadınların spor liderliğine yönelik eğitimlerinin artırılması ve bu alandaki eşitsizliklerin giderilmesi için daha fazla araştırma yapılması gerektiği söylenebilir. Bu çalışma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algı

Kaynaklar

- Akyüz, Ö., & Karavelioğlu, M. B. (2022). Spor bilimleri fakültesinde okuyan aktif sporcuların liderlik özelliklerinin belirlenmesi. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 8(1), 231-245. <https://doi.org/10.61087/IntJCES.2024.16>
- Avcı, Ö., & Yaşar, Y. (2016). Bir kamu kuruluşunda çalışanların liderlik algıları: Olgü bilimsel bir yaklaşım. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(11), 187-205. <https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.743075>
- Batmaz, H. Ç., Yıldırım, F., Coşkun, Z., Karadağ, M., & Atalı, A. (2013). Ortaöğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcuların spora yönelik beklenti ve memnuniyet düzeyleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 8(4), 65-74. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.2B0096>
- Bolat, T., & Seymen, O. A. (2003). Örgütlerde iş etiği ve kariyer yönetimi ilişkisi: Normatif etik boyutuyla bir değerlendirme. *Yönetim*, 14(45), 3-19.
- Bozyiğit, E., & Çetin, E. (2019). Spor bilimleri kendi kendine liderlik düzeylerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 78-87. <https://doi.org/10.33689/spormetre.453252>
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğu, A. (2013). *Yakın dönem gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

düzeylerini inceleyerek özellikle spor literatürüne önemli bir katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Spor yöneticilerine ve spor bilimleri fakültesinde görev yapan akademisyenlere, öğrencilerde liderlik algısı ve farkındalığının oluşturulabilmesi için oluşturulacak stratejilere ve bu anlamda yapılacak rehberlik çalışmalarına ışık tutması beklenmektedir.

Bu bulgular ışığında, liderlik eğitiminin daha etkin olabilmesi için yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyine göre özelleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, kadınların spor liderliğine yönelik eğitimlerinin artırılması ve bu alandaki eşitsizliklerin giderilmesi için daha fazla araştırma yapılması gerektiği söylenebilir. Bu çalışma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algı düzeylerini inceleyerek özellikle spor literatürüne önemli bir katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Spor yöneticilerine ve spor bilimleri fakültesinde görev yapan akademisyenlere, öğrencilerde liderlik algısı ve farkındalığının oluşturulabilmesi için oluşturulacak stratejilere ve bu anlamda yapılacak rehberlik çalışmalarına ışık tutması beklenmektedir.

Etik Metni: Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Söz konusu araştırma için 25.02.2025 tarihli ve 32371 sayılı Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı: Bu çalışmada bütün yazarların katkı oranları eşittir.

- Fraenkel, J., Wallen, N., & Hyun, H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). McGraw Hill.
- George, D., & Mallery, P. (2014). *IBM SPSS for Windows 23 step by step: A simple guide and reference* (17.0 update, 14th ed.). Routledge.
- Gordon, T. (1998). *Etkili liderlik eğitimi* (E. Aksay, Çev., 6. basım). Sistem Yayıncılık.
- Gökbaraz, N., Bozyiğit, E., & Gökçe, H. (2021). Spor bilimleri öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ile yaratıcı kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 6(1), 77-88. <https://doi.org/10.29228/ERISS.7>
- Gülşen, D. B. A., & Yıldız, A. B. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bireysel girişimcilik ve liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 231-244. <https://doi.org/10.17155/omuspd.1193189>
- Gürsoy, A. (2005). Liderlikte duygusal zeka: Liderlik özellikleri ile duygusal zekalı liderlere ulaşılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi.
- Hallmann, K., & Giel, T. (2018). Esports – Competitive sports or recreational activity? *Sport Management Review*, 21(1), 14-20. <https://doi.org/10.1080/14413523.2024.2346633>
- James, L., Collins, D., & Nash, C. (2024). Empowering women through sport: Developing for competition and life. *Annals of Social Science & Management Studies*, 10(3), 1-7. <https://doi.org/10.19080/ASM.2024.10.555790>

- Kansu, A. F., & Sayar, G. H. (2018). Öz yeterlik, yaşam anlamı ve yaşam bağlılığı kavramları üzerine bir inceleme. *Etkileşim*, 1(1), 78-89. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2018.1.11>
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (11. Baskı). Ankara: Bilim Kitap
- Khalidi, M. A. (2013). *Natural categories and human kinds: Classification in the natural and social sciences*. Cambridge University Press.
- Kurtasiye Limited Şirketi.
- Kupiek, M. (2021). *Digital leadership, agile change and the emotional organization; future of business and finance*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-658-33489-5_6
- Luthans, F., & Youssef, C. M. (2007). Emerging positive organizational behavior. *Journal of Management*, 33(3), 321-349. <https://doi.org/10.1177/0149206307300814>
- Maxwell, J. (1996). *Qualitative Research Design: An Interactive Approach*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Nanayakkara, S. (2012). Crossing boundaries and changing identities: Empowering South Asian women through sport and physical activities. *International Journal of the History of Sport*, 29(13), 1885-1906. <https://doi.org/10.1080/09523367.2012.707649>
- Özbek, O., & Kızılyalı, M. (2017). Lisans öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları: Ölçek geliştirme çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 14(4), 4112-4122. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i4.4635>
- Özen, G., & Eroğlu, S. (2022). Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin liderlik tarzları. *Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Teknolojileri Dergisi*, 3(2), 1-7.
- Pape, M. (2020). Gender segregation and trajectories of organizational change: The underrepresentation of women in sports leadership. *Gender & Society*, 34, 81-105. <https://doi.org/10.1177/0891243219867914>
- Rickards, T., & Clark, M. (2006). *Dilemmas of leadership*. Routledge.
- Sarıkol, E., & Ustaoglu Hoşver, P. (2023). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören antrenörlük bölümü öğrencilerinin liderlik tarzı algılarının incelenmesi (İDÜ örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 18-30. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.1243219>
- Searle, J. R. (1995). *The construction of social reality*. Penguin Books.
- Sterrett, W., & Richardson, J. W. (2020). Supporting professional development through digital principal leadership. *Journal of Organizational Educational Leadership*, 5(2), 1-19. <https://doi.org/10.33369/jeml>
- Tengilimoğlu, D. (2005). Hizmet işletmelerinde liderlik davranışları ile iş doyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 23-45.
- Yukl, G., & Van Fleet, D. D. (1992). Theory and research on leadership in organizations. In M. D. Dunnette & L. M. Hough (Eds.), *Handbook of industrial and organizational psychology* (Vol. 3, 2nd ed., pp. 147-197). Consulting Psychologists Press.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose of the Study: This research aims to examine the self-perception levels of students in the Faculty of Sports Sciences regarding their leadership behaviors from various perspectives. Leadership in sports is a crucial element that directly impacts professions such as physical education and sports teaching, sports management, recreation, and coaching. Individuals who exhibit self-confidence, principled behavior, and a determined attitude are more likely to lead successful professional lives. Therefore, investigating the leadership behavior perceptions of sports science students may provide valuable insights, particularly in terms of managing the future of Turkish sports. Understanding these perceptions is essential for shaping competent leaders who can navigate the complexities of the sports field and, ultimately, contribute to the advancement and success of sports organizations.

Research Problem: The problem of this study is centered around the need to understand how students from the Faculty of Sports Sciences perceive their leadership behaviors across various key dimensions, particularly the participant, self-confident, principled, and determined leader. Leadership in the field of sports is a critical determinant of professional success, influencing roles in physical education and sports teaching, sports management, recreation, and coaching. However, despite the fundamental role of leadership in these professions, research examining how sports sciences students assess their own leadership qualities is limited. Considering that future sports leaders

may have a significant impact on the direction of Turkish sports, understanding students' self-perceptions of leadership behaviors is of great importance. This study aims to address this gap by utilizing the Leadership Behavior Self-Perception Scale, focusing on the sub-dimensions of self-confident leaders, principled leaders, and determined leaders. By identifying and analyzing these perceptions, the study intends to provide insights into how future leaders of Turkish sports can be effectively nurtured and developed, contributing to the overall advancement and success of the sports field.

Literature Review: Sport can be seen as a transparent social activity with collective intentionality at its core (Doğu, 2013, s.52; Searle, 1995, s.33; Khalidi, 2013, s.152). It plays a key role not only in improving physical and mental health but also in socialization, self-expression, personality development, character building, skill transfer, and societal cohesion (Yetim, 2000, s.64; Wagner, 2006, s.2; Batmaz et al., 2013, s.66; Hallmann & Giel, 2018, s.15). In a rapidly changing world, sport leadership has become a central area of focus, heavily influenced by technological advances, globalization, and evolving societal expectations (Kupiek, 2021, s.171; Tortumlu, 2023, s.535). Leadership behaviors, which shape an individual's organizational commitment and motivation, are vital for achieving success (Taş & Önder, 2010, s.18; Tengilimoğlu, 2005, s.26). Key qualities in sports leaders include valuing people, strong communication, integrity, decisiveness, and confidence

(Özbek & Kızılyallı, 2017, s.4115; Gürsoy, 2005, s.24; Gordon, 1998, s.39). The future of sports leadership depends on individuals who can adapt to and manage complex, ever-evolving environments. This research aims to investigate the self-perception levels of sports science students regarding leadership behaviors and its implications for the future of sports management.

Methods: This study aims to examine the self-perception levels of leadership behaviors among students in sports sciences faculties. The research follows a causal-comparative model, where the objective is to identify the causes or effects of differences between groups based on specific variables (Fraenkel, Wallen & Hyun, 2012, s.366). The study population consists of students from sports sciences faculties. The sample is made up of students from Fırat University Faculty of Sports Sciences, which offers undergraduate programs in Coaching, Physical Education and Sports Teaching, Sports Management, and Recreation. As of the 2024/2025 academic year, the faculty has 1,283 students. The "Leadership Self-Perception Scale," developed by Özbek and Kızılyallı (2017), was used. This scale, with 21 items, measures students' self-perceptions of leadership behaviors. It uses a 5-point Likert scale and has four dimensions: Participant Leader, Confident Leader, Principled Leader, and Resolute Leader (Özbek & Kızılyallı, 2017, s.4115-4116). Normality assumptions were checked, and descriptive statistics, internal consistency coefficients, means, standard deviations, and Pearson correlation coefficients were calculated (Tabachnick & Fidell, 2013, s.191). Scale scores were classified into five categories. Correlation values were interpreted based on their strength: high, moderate, and low (Büyüköztürk, 2010, s.276).

Result and Conclusions: This study examines the self-perceptions of leadership behaviors among students at the Faculty of Sports Sciences, Fırat University, focusing on various factors. The findings reveal that students have high self-perception levels in participative, effective, and resolute leadership behaviors, while their self-perception in self-confident leadership is moderate. Gender differences were observed, with male students exhibiting higher perceptions of participative, principled, and resolute leadership compared to female students, although no significant difference was found in self-confident leadership. Age differences indicated that students aged 30 and above demonstrated higher levels of resolute leadership behavior. Students in the Physical Education and Sports Teaching and Sports Management programs showed higher leadership perceptions, highlighting departmental differences. Regarding class levels, first-year students had higher perceptions of participative and principled leadership, while fourth-year students had lower perceptions of resolute leadership. Students engaged in individual sports had higher self-perceptions of self-confident leadership compared to those involved in team sports. The study concludes that leadership perceptions among students vary based on gender, age, department, and class level. It is recommended that leadership training programs be tailored to these factors and that further research be conducted on the development of women's leadership in sports. This study provides valuable insights into sports sciences students' self-perception of leadership behaviors and makes a significant contribution to the sports literature.